

مقدمه ۷:

به سبب اینکه بحث سحر، ارتباط زیادی با بحث از جن دارد، مناسب است اندکی به این موضوع اشاره کنیم، بحث را بر اساس مطالب علامه مجلسی در بحارالانوار پی می‌گیریم ایشان ابتدا با اشاره به آیات بسیاری که در آنها به وجود جن اشاره شده است و به تفسیر برخی از آنها می‌پردازد.

برخی از آیات چنین هستند:

«وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَہُ وَتَعَالَى عَمَّا یَصِفُونَ.»^۱

ترجمه: «[مشرکان] برای خدا شریکانی از جن قرار دادند، در حالی که جن را خدا آفرید، و از روی جهل و بی‌دانشی برای خدا پسران و دخترانی انگاشتند منزّه و برتر است از آنچه آنان توصیف می‌کنند.»

«وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ.»^۲

ترجمه: «و جن را پیش از آن از آتشی سوزان و بی‌دود پدید آوردیم.»

«وَ حَشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودَهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ.»^۳

ترجمه: «و برای سلیمان، سپاهیان از پریان و آدمیان و پرنندگان گردآوری شدند، [و آنان را از حرکت باز می‌داشتند] تا گروه‌های دیگر به آنان ملحق شوند.»

«وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ.»^۴

ترجمه: «و اگر می‌خواستیم هدایت هرکسی را [از روی اجبار] به او عطا می‌کردیم، [اما همه را آزاد و مختار آفریدیم تا راه هدایت یا گمراهی را خود انتخاب کنند] ولی فرمان من بر عذاب لازم و حتم شده است که بی‌تردید دوزخ را از همه جنیان و آدمیان [که آیات من را تکذیب کردند] پر خواهم کرد.»

«وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ غَدُوًّا شَهْرًا وَرَوَّاحًا شَهْرًا وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ.»^۵

۱. انعام/۱۰۰.

۲. حجر/۲۷.

۳. نمل/۱۷.

۴. سجده/۱۳.

۵. سبأ/۱۲.

ترجمه: «و باد را برای سلیمان [مسخر و رام کردیم]، که رفتن صبح گاهش [به اندازه] یک ماه و رفتن شام گاهش [به اندازه] یک ماه بود و چشمه مس را برای او روان ساختیم، و گروهی از جن به اذن پروردگارش نزد او کار می کردند، و هر کدام از آنان از فرمان ما سرپیچی می کرد از عذاب سوزان به او می چشانندیم.»

وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۱

ترجمه: «و برای کسی که از مقام پروردگارش [که احاطه و تسلط او بر ظاهر و باطن هستی است] بترسد دو بهشت است.»

«وَ إِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ.» ۲

ترجمه: «و [یاد کن] هنگامی که گروهی از جن را به سوی تو متوجه کردیم که قرآن را بشنوند، پس وقتی که نزد قرائت آن حاضر شدند، گفتند: [برای شنیدن قرآن] خاموش باشید. پس چون قرائت پایان یافت به سوی قومشان در حالی که بیم دهنده بودند، بازگشتند.»

و بیش از همه سوره جن که اصل این داستان را تثبیت می کند.

در روایات بسیاری هم به وجود این موجود اشاره رفته است که ما روایات طرح شده در کتاب های اصلی را بررسی می کنیم:

(۱) «دَلَائِلُ الطَّبْرِيِّ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْعَطَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ يَرْفَعُهُ إِلَىٰ مُعْتَبِ مَوْلَىٰ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: إِنِّي لَوَاقِفٌ يَوْمًا خَارِجًا مِنَ الْمَدِينَةِ وَ كَانَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ قَدْنَا مَنَىٰ رَجُلٌ فَنَّاوَلَنِي كِتَابًا طِينُهُ رَطْبٌ وَ الْكِتَابُ مِنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع وَ هُوَ بِمَكَّةَ حَاجٌ فَفَضَضْتُهُ وَ قَرَأْتُهُ فَإِذَا فِيهِ إِذَا كَانَ عَدَاً أَفْعَلُ كَذَا وَ كَذَا وَ نَظَرْتُ إِلَى الرَّجُلِ لِأَسْأَلَهُ مَتَىٰ عَهْدُكَ بِهِ فَلَمْ أَرَ شَيْئًا فَلَمَّا قَدِمَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع سَأَلْتُهُ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ ذَلِكَ مِنْ شَيْعَتِنَا مِنْ مُؤْمِنِي الْجِنِّ إِذَا كَانَتْ لَنَا حَاجَةٌ مُهِمَّةٌ أَرْسَلْنَاهُمْ فِيهِ.» ۳

۱. الرحمن/۴۶.

۲. احقاف/۲۹.

۳. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۶۰، ص ۶۴.

[فَنَاوَلْنِي كِتَابًا طِينُهُ رَطْبٌ: کتابی به من داد که خاک آن خیس بود، ظاهراً یعنی مهری که حضرت زده بودند هنوز خشک نشده بود / فَفَضَّضْتُهُ: پاره کردم آن را]

روایت مرفوعه است.

(۲) «الْكَافِي، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى وَ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَمْرِ عَنْ جَابِرِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ: بَيْنَمَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْمَنْبَرِ إِذْ أَقْبَلَ ثُعْبَانٌ مِنْ نَاحِيَةِ بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ فَهَمَّ النَّاسُ أَنْ يَقْتُلُوهُ فَأَرْسَلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَ أَنْ كُفُّوا فَكُفُّوا وَ أَقْبَلَ الثُّعْبَانُ يَنْسَابُ حَتَّى انْتَهَى إِلَى الْمَنْبَرِ فَتَطَاوَلَ فَسَلَّمَ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ فَأَشَارَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَ إِلَيْهِ أَنْ يَقِفَ حَتَّى يَفْرَغَ مِنْ خُطْبَتِهِ وَ لَمَّا فَرَغَ مِنْ خُطْبَتِهِ أَقْبَلَ عَلَيْهِ فَقَالَ مَنْ أَنْتَ فَقَالَ أَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ خَلِيفَتِكَ عَلَى الْجِنِّ وَ إِنْ أَبِي مَاتَ وَ أَوْصَانِي أَنْ آتِيكَ فَاسْتَطَلِعَ رَأْيِكَ وَ قَدْ آتَيْتَكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَمَا تَأْمُرُنِي بِهِ وَ مَا تَرَى فَقَالَ لَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَ أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَ أَنْ تَنْصَرِفَ فَتَقُومَ مَقَامَ أَبِيكَ فِي الْجِنِّ فَإِنَّكَ خَلِيفَتِي عَلَيْهِمْ قَالَ فَوَدَّعَ عَمْرُو أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَ وَ انْصَرَفَ فَهُوَ خَلِيفَتُهُ عَلَى الْجِنِّ فَقُلْتُ لَهُ جَعَلْتُ فِدَاكَ فَيَأْتِيكَ عَمْرُو وَ ذَاكَ الْوَأَجِبُ عَلَيْهِ قَالَ نَعَمْ»^۱

[ثعبان: مار / آن کفوا: رهايش کنيد / يَنْسَابُ: سريع رفت / تطاول: گردن را بالا آورد]

سند روایت به سبب عمرو بن شمر ضعیف است.

(۳) «وَ مِنْهُ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ ابْنِ جَبَلٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ قَالَ: كُنَّا بِيَابِهِ فَخَرَجَ عَلَيْنَا قَوْمٌ أَشْبَاهُ الزُّطِّ عَلَيْهِمْ أَزْرٌ وَ أَكْسِيَّةٌ فَسَأَلْنَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَ عَنْهُمْ فَقَالَ هَؤُلَاءِ إِخْوَانُكُمْ مِنَ الْجِنِّ»^۲

[الزط: قومی از اهل سودان یا هند / أزر (جمع ازار): لنگ / أكسيه (جمع كساء):]

سند روایت به سبب ابن جبل و ابراهیم بن اسماعیل که مجهول هستند، ضعیف است.

(۴) «وَ مِنْهُ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَجْرَشٍ [حجرش] قَالَ حَدَّثَنِي حَكِيمَةُ بِنْتُ مُوسَى قَالَتْ رَأَيْتُ الرِّضَاعَ وَاقِفًا عَلَى بَابِ بَيْتِ الْحُطْبِ وَ هُوَ يَنَاجِي وَ لَسْتُ أَرَى أَحَدًا فَقُلْتُ يَا سَيِّدِي لِمَنْ تُنَاجِي فَقَالَ هَذَا عَامِرُ الزَّهْرَائِيُّ أَتَانِي

۱. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۶۰، ص ۶۶.

۲. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۶۰، ص ۶۶.

يَسْأَلُنِي وَيَشْكُو إِلَيَّ فَقُلْتُ يَا سَيِّدِي أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ كَلَامَهُ فَقَالَ لِي إِنَّكَ إِنْ سَمِعْتَ كَلَامَهُ حُمِمْتَ
 سَنَةً فَقُلْتُ يَا سَيِّدِي أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ فَقَالَ لِي أَسْمَعِي فَاسْتَمَعْتُ فَسَمِعْتُ شِبْهَ الصَّفِيرِ وَرَكِبْتَنِي
 الْحُمَّى فَحُمِمْتُ سَنَةً»^١

[یناحی: نجوا می کرد / حُمِمْتُ سَنَةً: یک سال گرفتار تب می شوی / رَكِبْتَنِي الْحُمَّى: تب سوار من شد]

سند روایت به سبب محمد بن حجرش که ناشناخته است، ضعیف است، ضمن اینکه مرسله هم می باشد.

(٥) «الْكَافِي، عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى جَمِيعاً
 عَنْ ابْنِ أَبِي عَمِيرٍ عَنْ إِسْمَاعِيلِ الْبَصْرِيِّ عَنِ الْفُضَيْلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ يَقُولُ إِنَّ
 نَفراً مِنَ الْمُسْلِمِينَ خَرَجُوا إِلَى سَفَرٍ فَضَلُّوا الطَّرِيقَ فَأَصَابَهُمْ عَطَشٌ شَدِيدٌ فَتَكَفَّنُوا وَ لَزِمُوا أَصُولَ
 الشَّجَرِ فَجَاءَهُمْ شَيْخٌ عَلَيْهِ ثِيَابٌ بَيْضٌ فَقَالَ قَوْمُوا فَلَا بَأْسَ عَلَيْكُمْ فَهَذَا الْمَاءُ فَقَامُوا وَ شَرِبُوا وَ
 ارْتَوَوْا فَقَالُوا مَنْ أَنْتَ يَرْحَمُكَ اللَّهُ فَقَالَ أَنَا مِنَ الْجِنِّ الَّذِينَ بَايَعُوا رَسُولَ اللَّهِ ص إِنْ سَمِعْتُ
 رَسُولَ اللَّهِ ص يَقُولُ الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ عَيْنُهُ وَ دَلِيلُهُ فَلَمْ تَكُونُوا تَضِعُّوا بِحَضْرَتِي»^٢

[تَكَفَّنُوا: لباس خود را همانند کفن به خود پیچاندند و آماده مرگ شدند. / در برخی از نسخه های کافی

«تَكَفَّنُوا» وارد شده است، به معنای هر یک به یک جهت رفتند / ارتووا: سیراب شدند / فلم تكونوا...: شما

نباید در حضور من تباه شوید]

سند روایت صحیح است.

(٦) «الْفَقِيه، لَا يَجُوزُ الْإِسْتِنْجَاءُ بِالرُّوثِ وَالْعَظْمِ لِأَنَّ وَقَدْ الْجِنُّ جَاءُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ص فَقَالُوا يَا
 رَسُولَ اللَّهِ مَتَعْنَا فَأَعْطَاهُمُ الرُّوثَ وَالْعَظْمَ فَلِذَلِكَ لَا يَنْبَغِي أَنْ يُسْتَنْجَى بِهِمَا»^٣

[مَتَعْنَا: چیزی به ما بده / روث: پهن چهار پایان]

روایت از مرسلات فقیه است که مستقیماً به پیامبر نسبت داده شده است.

(٧) «وَ مِنْهُ، بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص إِذَا خَلَعَ أَحَدُكُمْ ثِيَابَهُ فَلْيَسِّمْ لِنَلَا
 تَلْبَسَهَا الْجِنُّ فَإِنَّهُ إِنْ لَمْ يُسَمِّ عَلَيْهَا لَبَسَتْهَا الْجِنُّ حَتَّى تُصْبِحَ»^٤

١. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ٦٠، ص ٦٧.

٢. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ٦٠، ص ٧١.

٣. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ٦٠، ص ٧٢.

٤. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ٦٠، ص ٧٤.

[فليُسمَّ: اسم خدا را بياورد]

سند روایت مرفوعه است.

(۸) «الْخِصَالُ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الصَّقَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيِّ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ ظَرِيفٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: الْأَبَاءُ ثَلَاثَةٌ آدَمُ وَوَلَدُ مُؤْمِنًا وَالْجَانُّ وَوَلَدُ كَافِرًا وَإِبْلِيسُ وَوَلَدُ كَافِرًا وَ لَيْسَ فِيهِمْ نِتَاجٌ إِلَّا بَيْضٌ وَيُفْرَخُ وَ وُلْدُهُ ذُكُورٌ لَيْسَ فِيهِمْ إِنَاثٌ»^۱

[در خصال چنین است که «و الجان و ولد مومناً و کافراً» / یفرخ: جوجه می دهد / لیس فیهم: ظاهراً در

فرزندان ابلیس / ظاهراً مراد پدران اولیه است]

سند روایت ضعیف است به سبب ابی عبدالرحمن.

(۹) «وَمِنْهُ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: الْجِنُّ عَلَى ثَلَاثَةِ أَجْزَاءٍ فَجُزْءٌ مَعَ الْمَلَائِكَةِ وَ جُزْءٌ يَطِيرُونَ فِي الْهَوَاءِ وَ جُزْءٌ كَلَّابٌ وَ حَيَاتُ الْخَبَرِ»^۲

روایت مرسله است.

(۱۰) «الْخِصَالُ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ الْعَطَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ رَاشِدِ الْبَرْمَكِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَهْلٍ الْأَسَدِيِّ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ غَزْوَانَ الْبَصْرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ إِنَّ امْرَأَةً مِنَ الْجِنِّ كَانَتْ يُقَالُ لَهَا عَفْرَاءٌ وَ كَانَتْ تَتَنَابُ النَّبِيَّ ص فَتَسْمَعُ مِنْ كَلَامِهِ فَتَأْتِي صَالِحِي الْجِنِّ فَيُسَلِّمُونَ عَلَى يَدَيْهَا وَ إِنَّهَا فَقَدَهَا النَّبِيَّ ص فَسَأَلَ عَنْهَا جَبْرَائِيلُ فَقَالَ إِنَّهَا زَارَتْ أُخْتًا لَهَا تُحِبُّهَا فِي اللَّهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ص طُوبَى لِلْمُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى خَلَقَ فِي الْجَنَّةِ عَمُودًا مِنْ يَاقُوتَةٍ حُمْرَاءَ عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ قَصْرِ فِي كُلِّ قَصْرٍ سَبْعُونَ أَلْفَ غُرْفَةٍ خَلَقَهَا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لِلْمُتَحَابِّينَ وَ الْمُتَزَاوِرِينَ فِي اللَّهِ ثُمَّ قَالَ يَا عَفْرَاءُ أَيُّ شَيْءٍ رَأَيْتِ قَالَتْ رَأَيْتُ عَجَائِبَ كَثِيرَةً قَالَ فَأَعْجَبُ مَا رَأَيْتِ قَالَتْ رَأَيْتُ إِبْلِيسَ فِي الْبَحْرِ الْأَخْضَرِ عَلَى صَخْرَةٍ بَيْضَاءَ مَادًّا يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ وَ هُوَ يَقُولُ إِلَهِي إِذَا بَرَرْتُ قَسَمَكَ وَ أَدْخَلْتَنِي نَارَ جَهَنَّمَ فَاسْأَلْكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ إِلَّا خَلَّصْتَنِي مِنْهَا وَ حَشَرْتَنِي مَعَهُمْ فَقُلْتُ يَا حَارِثُ مَا هَذِهِ الْأَسْمَاءُ

۱. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۶۰، ص ۷۷.

۲. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۶۰، ص ۷۸.

الَّتِي تَدْعُو بِهَا قَالَ لِي رَأَيْتَهَا عَلَى سَاقِ الْعَرْشِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَخْلُقَ اللَّهُ آدَمَ بِسَبْعَةِ آلَافِ سَنَةٍ
فَعَلِمْتُ أَنَّهُمْ أَكْرَمُ الْخَلْقِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَأَنَا أَسْأَلُهُ بِحَقِّهِمْ فَقَالَ النَّبِيُّ ص وَاللَّهِ لَوْ أَقْسَمَ أَهْلُ
الْأَرْضِ بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ لَأَجَابَهُمْ.»^۱

[بنابر روایتی از امام رضا، نام اصلی ابلیس حارث بوده است و بعد به سبب عبارت طولانی، به او عزازیل (عزیز خدا) می گفتند و بعد از عجب، ابلیس نامیده شد، نام های دیگر او سرحوب، ضریس است]^۲
[تَنَاب: پشت سر هم آمدن / بَرَرْتُ قَسَمَكَ: خدا قسم خورده بود که شیطان را در آتش خالد کند، اینکه خدا بخواهد مودای قسم را انجام دهد و سوگند را راست کند]

سند روایت ضعیف است به سبب محمد بن راشد برمکی، و عمرو بن سهل و سهیل بن غزوان.

(۱۱) «تَفْسِيرُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ قَالَ أَبُو إِبْلِيسَ وَ
قَالَ الْجِنُّ مِنْ وُلْدِ الْجَانِّ مِنْهُمْ مُؤْمِنُونَ وَ كَافِرُونَ وَ يَهُودٌ وَ نَصَارَى وَ يَخْتَلِفُ أَدْيَانُهُمْ وَ
الشَّيَاطِينُ مِنْ وُلْدِ إِبْلِيسَ وَ لَيْسَ فِيهِمْ مُؤْمِنُونَ إِلَّا وَاحِدٌ اسْمُهُ هَامُ بْنُ هِيمَ بْنِ لَاقِيسَ بْنِ إِبْلِيسَ
جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ص.»^۳

[جان، پدر ابلیس بود و جن ها همگی اولاد او هستند.]

سند روایت ضعیف است.

(۱۲) «دَلَائِلُ الطَّبْرِيِّ، وَ الْبَصَائِرُ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ مَالِكِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ
أَبِي حَمْزَةَ الثَّمَالِيِّ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ فِيمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَ الْمَدِينَةَ إِذَا التَفَتَ عَنْ يَسَارِهِ فَإِذَا
كَلْبٌ أَسْوَدٌ فَقَالَ مَا لَكَ قَبْحَكَ اللَّهُ مَا أَشَدَّ مُسَارَعَتَكَ فَإِذَا هُوَ شَبِيهُ بِالطَّائِرِ فَقُلْتُ مَا هُوَ جَعَلْتُمْ
فِدَاكَ فَقَالَ هَذَا عَثْمُ بَرِيدِ الْجِنِّ مَاتَ هَشَامُ السَّاعَةَ فَهُوَ يَطِيرُ يَنْعَاهُ فِي كُلِّ بَلَدَةٍ.»^۴

[یعناه: نوحه می کند]

سند روایت صحیح است.

۱. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۶۰، ص ۸۰.

۲. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۶۰، ص ۲۴۱.

۳. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۶۰، ص ۸۳.

۴. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۶۰، ص ۸۴.

(۱۳) «الْكَافِي، عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ أَبِي حَمَّادٍ وَ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْمُعَلَّى جَمِيعاً عَنْ
الْوَشَّاءِ عَنِ ابْنِ عَائِذٍ عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: لَيْسَ مِنْ بَيْتٍ فِيهِ حَمَامٌ إِلَّا لَمْ
يُصَبْ أَهْلُ ذَلِكَ الْبَيْتِ آفَةٌ مِنَ الْجِنِّ إِنَّ سَفَهَاءَ الْجِنِّ يَعْبَثُونَ فِي الْبَيْتِ فَيَعْبَثُونَ بِالْحَمَامِ وَيَدْعُونَ
الْإِنْسَانَ.»^۱

روایت صحیح است.

(۱۴) «وَمِنْهُ، عَنِ الْعِدَّةِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ عَلِيِّ بْنِ
الْحَكَمِ عَنْ أَبِيانٍ عَنْ زُرَّارَةَ عَنْ أَحَدِهِمَا ع قَالَ: الْكَلَابُ السُّودُ الْبِهِيمُ [الْبِهِيمُ] مِنَ الْجِنِّ.»^۲

[در نسخه های «البهیم من الجن» ضبط شده است / بهم: سیاه خالص]

روایت صحیح است.

۱. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۶۰، ص ۹۳.

۲. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۶۰، ص ۹۳.